

MISLUKT KIND

© 2018 E. de Boer / Uitgeverij U2pi

Titel: Mislukt kind

Auteur: Emma de Boer

Uitgeverij U2pi BV, Den Haag

www.uitgeveriju2pi.nl

Druk: Jouwboekdrukkerij.nl

ISBN: 978-90-8759-792-4

NUR: 300

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

MISLUKT KIND

Emma de Boer

“We hope your rules and wisdom choke you

**Now
we are one
in everlasting peace**

**We hope
that you choke
that you choke...”**

Radiohead, Exit Music (For A Film)

Proloog

‘Gaaf u mee mevrouw De Boer?’ Een van de twee gevangenenbewaarders pakte me voorzichtig bij de arm en keek me vragend aan. ‘De dienst begint over niet al te lange tijd.’ Ik knikte. Het was ook wel genoeg geweest.

Ik had aangegeven dat ik niet bij de uitvaartdienst wilde zijn. Alleen even bij de kist kijken “om afscheid te nemen”. Zo had ik het voor het gemak genoemd. Ik zou voor aanvang van de dienst onder begeleiding van twee bewakers met een busje naar het uitvaartcentrum gebracht worden, zodat ik in alle rust afscheid van mijn moeder kon nemen. Bovendien zou ik dan ook niet geconfronteerd worden met mijn familie. En zij niet met mij.

Ik keek nog een allerlaatste keer naar haar levenloze gezicht en probeerde me er heel, héél bewust van te zijn dat dit echt de allerlaatste keer was. Dat ik haar hierna nooit meer hoefde te zien. *Wat ligt ze er mooi bij* was bepaald niet op haar van toepassing. De harteloosheid, het venijn, de haat. Het was allemaal nog steeds van haar gezicht af te lezen, zelfs nu ze dood was. Nu was ze in de meest letterlijke zin koud en gevoelloos, maar niet meer dan toen ze nog leefde. Ik had me altijd afgevraagd of ik wél iets zou voelen als dit moment daar zou zijn, want ik heb altijd geweten dat die dag zou komen. Zou ik dan toch misschien iets van liefde voelen? Verdriet? Of spijt? Of, zoals ik vermoed had, alleen genoegdoening en opluchting? Ik keek naar haar gesloten ogen en realiseerde me dat ik blij was dat die voor altijd gesloten zouden blijven, zodat ik die kille blik nooit meer hoefde te zien. Het gesloten pruilmondje, waar zoveel vernederende en kwetsende woorden uit waren gekomen tijdens haar leven. Woorden die mij hadden bezeerd en beschadigd. Gelukkig was dit nu voorgoed voorbij. De bij mij aangerichte schade was onherstelbaar, maar ik kon nog proberen wat van mijn leven te

maken. Haar dood leek daarvoor ruimte te geven. Nodig te zijn. Ik voelde een golf van geluk door me heen gaan. Dit was de dag waar ik veertig jaar lang naar uit had gekeken. Haar einde was mijn begin.

Ik wist nu wat ik wilde weten. Bij het zien van mijn dode moeder voelde ik haat. Pure haat. En ik genoot ervan.

3 september 1979

Ik lag gisteren in bed en toen hield ik Sarah heel hard vast. Want Sarah was bang. Ik keek naar Bassie's rode clownsneus op de poster aan de muur. Dat doe ik altijd als ik goed moet luisteren wat er gebeurt in de slaapkamer van pappa en mamma. Ik was door de geluiden opeens heel wakker en mijn hart bonkte heel snel. Toen was het stil en dan word ik altijd nog banger. Want dan weet ik niet wat er precies gaat gebeuren. Misschien moet ik mamma helpen maar misschien ook niet. En dan als het niet hoeft dan doe ik het ook niet want mamma wordt heel boos als ik uit bed kom. Ook al help ik haar ze wordt toch boos. Dat is altijd zo en ik snap dat niet.

*...vuile kuthoer..., ...vigride slet... hoorde ik. Nu was het geschreeuw weer begonnen en ik schrok. Ik kon alleen de woorden verstaan die pappa heel hard zei. Ik weet niet wat vigride betekent maar het is vast heel erg. Als pappa dronken is dan zegt hij alleen maar erge dingen. Ik deed gauw mijn handen op Sarah's oortjes. Ik wilde niet dat ze al die erge woorden zou horen. Toen hoorde ik mamma opeens zeggen André waarom? Waarohohooooom. Alsjeblieft André zei ze heel veel keer achter elkaar. Mamma zei het huilend en dat vond ik zo zielig voor haar ook al weet ik dat mamma mij nooit zielig vindt. Zelfs niet als ik op school gepest word en geslagen word. Ik dacht bij mezelf: mamma ga nou niet huilen! Want je weet toch dat pappa dan nog bozer wordt? Dat is altijd zo en dat weet je toch mamma? Dan begint hij **JUIST** altijd met slaan want hij kan er niet tegen als je huilt en als je steeds zegt ik smEEK je André. Hoezo snapt ze dat nou niet een keer? En dan moet ik weer mijn bed uit om tussen hun in te gaan staan als hij mamma gaat slaan. En ik heb daar geen zin in want ik doe wel alsof ik niet bang ben maar dat ben ik wel. Maar mamma bleef maar doorgaan. Als ze pappa gewoon met rust zou laten dan zou er niks gebeuren want als hij slaapt dan kan hij niks doen. Mamma zegt wel altijd dat ik een snotneus ben en dat ik niks weet maar ik begrijp dit toch beter dan haar.*

En toen opeens hoorde ik de geluiden waar ik de hele tijd al zo bang voor was. Ik hoorde eerst een hoop gebonk en daarna hard geschreeuw van pappa. Ik sprong toen snel uit mijn bed en ik rende naar hun slaapkamer toe. Ik deed de deur open en ik zag gelijk dat ik te laat was want mamma lag naast hun bed op de grond. Ze huilde en hield haar handen tegen haar hart gedrukt. Ik denk tenminste dat je hart daar ongeveer zit want daar bonkt het dan bij mij als ik bang ben. Ik ging op mijn knieën naast haar op de grond zitten.

Mam wat is er gebeurd? vroeg ik toen zachthjes. Ik hoopte dat ze niet boos op me werd dat ik uit bed was gekomen. Ze ademde gek en ze probeerde wat tegen me te zeggen maar dat lukte niet. Het was echt HEEL ERG dus! Erger dan de andere keren want dan kon ze altijd nog wel praten en nu niet. Ik wist niet wat ik moest doen want misschien ging ze wel dood als ze niet kon ademen! Het was allemaal mijn schuld want ik had natuurlijk beter moeten luisteren en eerder uit mijn bed moeten komen. Dan was dit misschien niet gebeurd.

Toen ik omhoogkeek om pappa te vragen wat we moesten doen zag ik dat hij er niet meer was. Ik rende naar beneden en daar zat hij in zijn stoel. Het is een grote zwarte stoel die kan draaien en je kan er ook in liggen als je met je rug hard tegen de achterkant duwt. Dat doe ik soms stiekem als ik alleen thuis ben. Maar dat is niet zo heel belangrijk en dit wel: hij had die vierkante fles met die olifant gepakt en die stond voor hem op tafel. Er zat heel veel water bij maar dat wist pappa niet. Ik doe dat omdat het dan langer duurt voordat hij dronken is. Dat is best slim van mij.

Ik vroeg toen aan hem Pap wat is er gebeurd? Waarom ligt mamma op de grond? Pappa keek me aan zoals hij me altijd aankijkt als hij dronken is. Het lijkt dan of er water in zijn ogen zit waardoor hij me dan niet echt kan zien. Hij haalde zijn schouders op en zei Ik weet het niet. Als hij dronken is praat hij altijd heel anders. Zijn stem klinkt dan hoger en het is net of hij het moeilijk vindt om woorden te maken. Alsof zijn tong het niet goed doet. Heb je mamma geslagen vroeg ik toen? Hij haalde nog een keer zijn schouders op en toen pakte hij de vierkante fles en nam een slok. Als hij dronken is drinkt hij altijd uit de fles. Ruben en ik mogen dat niet. Ik wou zo graag dat dat spul niet bestond want hij wordt dan echt een andere pappa.

Ik draaide me boos om en rende de trap weer op. Mamma lag nog steeds op de grond. Ik zag dat ze huilde maar ik hoorde het niet omdat ze bijna geen geluid maakte. Ik ging op mijn hurken bij haar zitten en zei Ga maar in bed liggen mam. Maar ze zei toen dat ze dat niet kon. Ik vroeg of ik haar zou helpen en ik stak mijn hand naar haar uit. Ik had nooit gedacht dat ze mijn hand zou pakken maar ze deed het toch. Ik voelde me blij maar ik wist dat het heel erg was dat ik dat voelde omdat mamma pijn had. Want als ik alleen maar aan mezelf denk dan ben ik een egoïst. Dat zegt mamma altijd. En daarna zegt ze dan dat ik steeds meer op mijn vader ga lijken en dat wil ik niet.

Ik probeerde mamma heel voorzichtig overeind te trekken. Het was heel moeilijk want mamma is best zwaar. Niet dik ofzo maar gewoon wel zwaar zoals alle grote mensen. Mamma bleef maar zeggen Au au au doe nou voorzichtig! Dat deed ik ook maar dat durfde ik niet te zeggen omdat ze dan misschien boos zou worden. Na een tijdje lukte het dat mamma op de rand van haar bed zat en toen kon ze gaan liggen. En toen deed ik de dekens over haar heen. Wat heeft pappa nou weer gedaan? vroeg ik toen. Niks zei ze. Pappa heeft helemaal niks gedaan. Hoe kom je daarbij? Ik struikelde en toen viel ik op de punt van het bed. Natuurlijk geloofde ik haar niet. Toen zei ze opeens heel boos Laat me nou maar en ga naar je bed! En bemoei je er verder niet mee!

Ik vond het echt niet eerlijk dat ze zo boos tegen me deed want ik had haar toch geholpen? Zonder mij zou ze nu nog op de grond liggen en zonder mij zou ze veel meer klappen van pappa hebben gekregen. Ja niet nu misschien maar andere keren wel. Waarom doet ze altijd zo tegen mij? Ik kan nooit iets goed doen. Maar omdat ik wist dat ik moest luisteren ging ik toch maar snel naar mijn eigen slaapkamer.

Toen ik bij mijn bed kwam zag ik Sarah liggen en toen voelde ik me opeens heel heel verdrietig. Ik had haar alleen gelaten en ik wist dat ze bang was geweest zonder mij. Ik pakte haar vast en drukte haar heel hard tegen me aan. Dat was voor haar fijn maar ik vond het ook fijn. Ik zei tegen haar Er was echt niks aan de hand hoor Saartje. Het klonk veel erger dan het was. Mamma moest even weg maar nu is alles weer goed dus ga maar lekker slapen.

Ik had mijn armen om haar heen en ik gaf kusjes op haar hoofd en toen merkte ik opeens dat ik me heel raar voelde, want ik was blij en verdrietig tegelijk. Mamma en Sarah waren bang geweest en dat was heel erg. Vooral voor Sarah. Maar ik had ze wel geholpen en getroost.

Sessie een

Precies een week geleden was ik opgenomen in Duinzicht. Na vier maanden cel vond ik het een verademing om hier te zijn. Er heerste een huiselijke sfeer op de afdeling en ik vond het eigenlijk best een aantrekkelijk idee om minimaal twee jaar lang verzorgd te worden. Om even geen verantwoordelijkheid te hoeven dragen en om eindelijk gezien en gehoord te worden door de mensen die hier werkten. Ik had recht op hun aandacht, want daar werden ze voor betaald. Ik kon er zonder schuldgevoel van genieten.

‘Ik denk dat ze me nooit echt gewild heeft. Wel een tweede kind hoor, maar geen meisje.’ Ik blies in mijn thee en keek Loek aan. ‘Weet je wat het eerste was wat ze zei toen ik net geboren was? De verloskundige wilde haar haar pasgeboren kindje geven en zei: ‘Kijk eens mevrouw, het is een meisje!’ Toen maakte ze een afwerend gebaar en zei, letterlijk: ‘Al is het een konijn!’ Afwijzing vanaf de eerste minuut dus.’

‘Hoe weet je dat ze dat zei?’, vroeg Loek.

‘Dat verhaal vertelde ze ieder jaar lachend op mijn verjaardag. Ze vond het zelf nogal komisch.’

Ik herinnerde me dat ik dan altijd een beetje schamper meelachte, maar dat ik het eigenlijk eerder pijnlijk dan grappig had gevonden. Vooral toen ik klein was had ik het helemaal niet leuk gevonden om dat verhaal steeds opnieuw te horen.

‘Weet je ook waarom ze dat zei?’, vroeg Loek.

‘Ze heeft altijd beweerd dat ze dat zei omdat ze zo’n zware bevalling had gehad, maar ik heb dat nooit geloofd.’

‘Waarom niet?’

Het stoorde me dat Loek zo doorvroeg over alles, maar ik durfde er niks van te zeggen. Ik onderdrukte het opkomende gevoel van

irritatie en dacht na over zijn vraag.

‘Om twee redenen eigenlijk’, zei ik. ‘Ik heb zelf ook een zware bevalling gehad bij de eerste, bij Tom. Dat leidde zelfs tot een keizersnede met veel complicaties en ellende. Maar ondanks dat wilde ik niks liever dan mijn baby vasthouden en bij me hebben. Zoveel mogelijk. Tom kon er toch niks aan doen dat de bevalling zo’n drama was geweest? En daarbij, het is toch natuurlijk om je pasgeboren kindje zo snel mogelijk te willen zien en vasthouden? Of beter gezegd misschien, het is toch tegennatuurlijk om dat niet te willen?’

Loek beantwoordde mijn vraag niet. Hij maakte aantekeningen, en zonder op te kijken van het schrijfblok op zijn schoot vroeg hij: ‘En de tweede reden?’

‘De tweede reden is dat ze me niet alleen tóen van zich heeft afgeduwd, maar dat is ze altijd blijven doen. De pijn van een bevalling vergeet je als vrouw doorgaans vrij snel. Maar het ging bij haar om een hele andere pijn. Een pijn waar ze niet mee kon leven en die nooit meer over zou gaan, namelijk die van het baren van een meisje.’

Dit was mijn eerste therapieessie met Loek. Op de afdeling noemden ze hem Loek Lulkoek, omdat sommigen hem nogal zweverig vonden. Ik kon daar nog niks over zeggen. Afgezien van zijn irritante waarom-vragen leek hij me best oké. Ik schatte hem rond de zestig. Met zijn sliertige, halflange grijze haar, zijn ziekenfondsbrilletje en zijn verwassen kleding zag hij eruit als een overjarige hippie. Hij straalde een bepaalde rust en integriteit uit waardoor ik me snel op mijn gemak voelde, en waardoor ik verwachtte dat ik hem, tot op zekere hoogte uiteraard, in vertrouwen durfde te nemen.

Tijdens mijn verblijf in de gevangenis had ik ook geregeld gesprekken moeten voeren. Meestal met een psychiater en een enkele keer met een forensisch psycholoog. Aan de hand van die gesprekken zou door

de rechter worden bepaald welke straf ik zou krijgen, zo werd mij verteld. Ik mocht vooral die psychiater niet. Ik vond hem directief en autoritair. Zijn manier van vragen stellen voelde vaak als een kruisverhoor. Het was overduidelijk dat de gesprekken niet bedoeld waren voor mij, maar puur om feiten en informatie in te winnen voor het dossier. Loek was gelukkig heel anders.

‘Je klinkt alsof je dat heel zeker weet, maar heb je je moeder ooit gevraagd of het ook echt zo was dat ze geen meisje wilde?’, vroeg Loek.

‘Ik heb haar ooit in een mailtje geschreven dat ik dat vermoedde, ja. Maar ze is er nooit op ingegaan of op teruggekomen, dus dat zegt genoeg’, zei ik met een spottend lachje. ‘Mijn broer was haar gouden ei! Hij kon in haar ogen niks fout doen, terwijl hij...’

‘Sorry dat ik je onderbreek Emma’, zei Loek verontschuldigend, ‘maar vind je het goed als we het nu even bij je moeder houden?’ Over je broer gaan we het een andere keer uitgebreid hebben.’

Ik knikte instemmend. Ik was eigenlijk wel blij dat Loek me onderbrak, want bij de gedachte aan Ruben alleen al voelde ik dat mijn bloed ging koken.

‘Je hebt je moeder dus in een mailtje geschreven dat je dacht dat ze jou nooit gewild had. Dat je vermoedde dat ze überhaupt nooit een meisje gewild had. En daar heeft ze nooit op gereageerd, zeg je. Stond er nog meer in dat mailtje?’

‘Oh ja, er stond heel veel in!’, zei ik. ‘Te veel om me dat zo te herinneren. Daar zou ik over na moeten denken. Het was ook geen mailtje, maar een e-mail ter grootte van eh, nou, een paar A4’tjes denk ik wel.’

Mijn ouders waren op vakantie in Frankrijk geweest toen ik die mail naar hen schreef. Ze gingen ieder jaar een paar maanden met de caravan naar het buitenland en we hadden dan altijd alleen

mailcontact. Het stoorde me al jaren mateloos dat mijn moeder in haar mails alleen maar klaagde over alles wat er niet goed was. De toiletgebouwen op de camping waren smerig, het weer was slecht waardoor ze alleen maar in de caravan konden zitten, mijn vader had een paar dagen ziek op bed gelegen, enzovoort. Het was altijd negatief en nooit eens gewoon een gezellig mailtje over hoe leuk ze het hadden. Ze beschreef ook altijd uitgebreid en zeer gedetailleerd waar ze precies zaten en waar ze allemaal waren geweest. Alsof ze verwachtte dat ik enthousiast op zou springen om de Grote Bosatlas uit de kast te pakken, zodat ik fijn in gedachten met ze mee kon reizen naar al die plekken met, volgens haarzelf, vieze toiletten, slechte wegen en al het andere wat niet deugde. Wat interesseerde het mij nou waar ze allemaal naartoe gingen, terwijl ik me als alleenstaande moeder met een autistisch kind en een bijstandsuitkering door de dagen heen moest zien te worstelen. Ik was een op mijn tandvlees lopende zombie, en zij maar klagen over dingen die in mijn ogen futiliteiten waren. Ik had er toen geloof ik een moord voor gedaan om een dagje opgesloten te kunnen zitten in een caravan met een boek en met het getik van de regen op het dak. Maar het ergste vond ik het dat ze het zich permitteerde om mij al dat geklaag door de strot te douwen zonder ook maar één keer te vragen hoe het nou met mij was, of met de jongens.

Terwijl ik hieraan dacht, voelde ik weer diezelfde woede en frustratie in me opkomen die ik destijds ook had gevoeld. Zo vaak had gevoeld. ‘En het raakt je kennelijk als je aan je moeder denkt, of niet?’, doorbrak Loek de stilte.

Dacht Loek dat echt? Zijn vraag overviel me, waardoor ik zo gauw niet wist wat ik hierop het beste kon antwoorden. Ik realiseerde me opeens dat ik er goed over na moest gaan denken wat ik in de gesprekken met Loek wel en niet zou gaan vertellen. En h^oe ik het zou vertellen. Ik kon het niet riskeren om per ongeluk mijn mond

voorbij te praten. Daarvoor stond te veel op het spel.

‘Eerlijk gezegd wel, ja’, antwoordde ik. ‘Ik heb haar in die mail gewezen op haar gebrek aan interesse in mij. Ik voelde me daardoor als kind zo vreselijk ongewenst en eenzaam. Als ik daaraan denk dan raakt me dat nog steeds. Je zou toch verwachten dat dat na verloop van tijd minder wordt.’

‘Dan heeft het gebrek aan interesse van je moeder je blijkbaar diep gekwetst’, zei Loek terwijl hij me onderzoekend aankeek.

‘Ja, dat heeft het zeker. Het is the story of my life, voor wat mijn moeder betreft. Haar afwijzing naar mij en haar gebrek aan interesse in mij lopen echt als een rode draad door mijn leven. Het heeft me beschadigd en gemaakt tot wie ik ben.’

Loek negeerde mijn laatste uitspraak en ik vermoedde dat hij dat expres deed.

‘Even terug naar die mail’, zei hij net iets te snel. ‘Hoe is dat eigenlijk gegaan? Wanneer heb je die geschreven en naar aanleiding waarvan?’

‘Mijn ouders waren op vakantie in Frankrijk en mijn moeder had me daarvandaan gemaild. Omdat ik altijd heel snel op mail reageer en deze keer niet, vroeg ze mij of er iets aan de hand was. Ik mailde terug dat er inderdaad iets was, maar dat ik haar daarmee niet lastig wilde vallen tijdens hun vakantie omdat het met hen te maken had. Ze gaf toen aan dat ik het best mocht mailen. Nou, toen heb ik dus die hele lange mail gestuurd. Want toen ik eenmaal begon te schrijven, kwam alles eruit.’

Loek stond op van zijn grote rode fauteuil en liep naar het raam. Daar bleef hij staan en keek een tijdlang naar buiten zonder iets te zeggen. Ik kon zijn gezicht niet zien, maar ik vermoedde dat hij bedenkelijk keek.

‘Werkt dat vaker zo bij jou?’, vroeg hij toen.

‘Wat? Werkt wat zo?’

‘Nou, dat je het niet direct zegt als iets of iemand je pijn doet, maar

dat je het opkropt en wegstopt? En dat alles er dan op een bepaald moment ongecontroleerd uitkomt als de emmer overloopt?’

‘Haha, wat een therapeutenvraag is dat!’, zei ik met een gemaakte lach. ‘Wat verwacht je nou dat ik daarop antwoord?’

Maar ik realiseerde me dat er een kern van waarheid zat in wat Loek zojuist had gesuggereerd. Of eigenlijk dat hij het bij het juiste eind had, en dat ik zijn vraag probeerde te ontwijken omdat dit een karaktertrek van mij was waar ik van baalde. Waar ik me vaak genoeg voor had geschaamd ook. Mijn buitensporige explosies hadden me in de loop der jaren al veel ruzies opgeleverd en vriendschappen gekost. Op de momenten dat ik explodeerde, had ik totaal geen grip meer op mezelf, en ik wist dat dat niet normaal was. Maar waarom zou ik dat niet eerlijk tegen Loek durven zeggen? Wat had ik te verliezen?

‘Eerlijk gezegd klopt het wel een beetje wat je zegt’, zei ik weifelend tegen Loeks achterhoofd. Zo was het wel makkelijker om toe te geven dan wanneer hij tegenover me zat. ‘En als het er dan uitkomt, dan kun je je beter bergen. Dan ontplof ik meestal.’

Loek draaide zich om en keek me aan.

‘En lucht dat dan op? Helpt het?’, vroeg hij.

‘Ja. Het voelt als de ontlading van een ondraaglijke spanning. Ik heb op zo’n moment ook geen keus. Het móet er dan uit, omdat ik het gevoel heb dat ik anders uit elkaar klap. Ik heb me al zo vaak voorgenomen om het eerder aan te geven als dingen me storen of kwetsen, maar het lukt me...’

Op dat moment werd er heel hard op de deur van Loeks spreekkamer gebonsd en direct daarop zwaaide de deur met een flinke vaart open. Een magere man met een kaal, rood aangelopen hoofd stormde de spreekkamer binnen en begon onverstaanbaar te schreeuwen, terwijl

hij op Loek af liep. Ik verstijfde van schrik en in een reflex kroop ik in de hoek van de bank. Ik trok mijn knieën tegen mijn buik en pakte een kussen, dat ik stevig tegen me aan drukte. Mijn hart ging tekeer en ik hoorde het bloed in mijn oren suizen. Ik was doodsbang.

Ik moet in een soort shock geraakt zijn, want ik kon me later niet herinneren wat die man allemaal had geschreeuwd en hoe lang hij binnen was geweest. Ook niet hoe en door wie hij de spreekkamer uit was gezet. Het was alsof mijn gehoor en gezicht tijdelijk op non-actief waren gesteld. Het eerste waar ik me van bewust werd, was dat Loek naast me op de bank zat met zijn armen stevig om me heen geslagen. Hij wiegde me langzaam heen en weer en hij zei iets tegen me. Zijn woorden leken in golven bij me aan te komen. Hard, zacht. Hard, zacht. Ik kon er geen begrijpelijke zinnen van maken. Al mijn spieren trilden en ik had het ijskoud. Heel langzaam leek ik terug te komen in de realiteit. Ik hoorde nu dat Loek steeds herhaalde dat ik rustig moest worden en dat alles weer goed was. Doordat ik zo dicht tegen Loek aan zat, kon ik zijn aftershave ruiken. Het rook lekker. Ik voelde Loeks lichaamswarmte en ik merkte dat de spanning heel langzaam uit mijn lichaam vloeide. Ik voelde me veilig en geborgen, en ik wilde dat dit gevoel, dit moment, nooit voorbij zou gaan. Is dit dan misschien wat een kind voelt wanneer het door zijn moeder wordt getroost als het bang is?

‘Ik breng je zo even terug naar je kamer, Emma’, zei Loek toen ik na een tijdje wat bedaard was. Ik wist dat dit moment zou komen, maar toch voelde ik een teleurstelling. Ik knikte en ging wat rechtop zitten.

‘Het spijt me heel erg dat je dit mee hebt moeten maken’, zei Loek terwijl hij me bezorgd aankeek. ‘Gelukkig gebeurt dit maar zelden, maar dat maakt het er niet minder erg om.’

‘Nou ja, ik overleef het wel hoor’, probeerde ik zo luchtig mogelijk te zeggen.